

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Telefoon 3605. **Mederedacteurs:** Jos. Cremers, Looiersgracht 7, Maastricht, Tel. 2294. Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College, Valkenburg (L.), Telef. 35. R. Geurts, Echt. **Penningmeester:** ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366 ten name v.h. Nat. hist. Gen., Maastricht. **Drukkerij** v.h. Cl. Goffin, Nieuwstr. 9, Tel. 2121.

Versijnt **Vrijdags** voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het **Natuurhistorisch Genootschap in Limburg** gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Verslag van de Jaarlijksche Vergadering, gehouden te Epen op 17 Mei 1937. — Nieuwe leden. — Verslag van de Vergadering op Woensdag 5 Mei 1937. — **Wilhelmina A. E. van de Geyn.** Les élasmodontes du Crétacé Marin du Limbourg hollandais (Suite). — **C. Willemsse.** Description of New Indo-Malayan Acrididae (Orthoptera). Part VI. — **Robert Leruth.** Exploration biologique des cavernes de la Belgique et du Limbourg hollandais (Suite). — Boekbespreking.

In verband met de plaats gehad hebbende
Jaarvergadering wordt in **JUNI GEEN**
VERGADERING gehouden.

VERSLAG VAN DE JAARLIJSCHE VERGADERING, GEHOUDEN TE EPEN OP 17 MEI 1937.

Aanwezig de dames: J. Dumoulin-Paulussen, E. Berckmans-Schwemmer, L. Lucker, R. Beckers, A. Kessels, S. Retera-Corten, T. Paulussen, T. Kortebos-Boltjes, M. Mijsberg-Hesselinck, R. Rijk-Pauw, D. Hesselink-Baas Becking, Meertens-Caenen, N. Nypels-Pagnier en Th. v. Schaik, en de heeren: Jos. Cremers, L. v. Oppen, J. Beckers, M. Mommers, F. v. Rummelen, G. Oberjé, Kooltjes, W. Jongmans, Paulussen, A. v. d. Boorn, M. v. d. Boorn, V. Berckmans, L. Kessels, L. Grégoire, L. Grégoire Jr., D. v. d. Gugten, H. Lambrichts, J. Lucker, P. Paulussen, E. Kruytzer, H. Kortebos, J. Mijsberg, J. Rijk, Meertens, Jac. v. Wersch, H. Hesselink, H. Kortebos Jr., H. Lintjens, F. Busch, Br. Ezechiel, Br. Christoforus, J. Nypels, E. Courrech-Staal, Bemelmans, D. v. Schaik en G. Waage.

Te 11 uur had een groot aantal deelnemers zich verzameld op het Stationsplein te Maastricht en hoewel het weer zich niet van den al te besten kant liet zien, werd in een tweetal autocars en twee personenauto's de tocht door Zuid-Limburg aanvaard. Over Heer, Gronsveld, Mheer, Noorbeek, Slenaken, en Eperheide, waar in 't poeltje, de waterranonkel bloeide, werd Epen bereikt. Een fijne nevel hield helaas de prachtige vergezichten, die op dezen tocht te genieten zijn.

gesloten, maar omgoot het dichtbij met een ijl waas, waarin de bloeiende vruchtboomen prachtig uitkwamen.

Nadat in Epen ook de trouwe Heerlenaren waren aangekomen, niet minder dan 15 personen, opende de **Voorzitter** de vergadering met een hartelijk woord van welkom. Het verheugt Spr. zeer, dat zoo velen aan den oproep van het Bestuur hebben gehoor gegeven. Epen trekt en trekt nog altijd. In het bijzonder heet hij Pastoor Oberjé uit Epen welkom en Prof. Jongmans, die zoo bereidwillig is geweest naar hier te komen om een uiteenzetting te geven bij de Heimansgroeve. Moge deze vergadering weer goed slagen, moge de deelnemers veel leeren en een aangename herinnering bewaren aan dezen dag.

Pastoor **Oberjé** heet alle aanwezigen hartelijk welkom in Epen. Het verheugt mij, U, leden van het Natuurhistorisch Genootschap, hier weer te zien. Het aan natuurschoon zoo rijke Epen, ziet velen hier, één maal, meestal meerdere malen. De kennismaking met Epen schijnt naar meer te smaken en dat verheugt ons Epenaren om meer dan één reden. Moge ook deze bijeenkomst er weer toe bijdragen, dat Epen in meerdere mate worde het centrum van de goede toeristen, van de natuurliefhebbers en dus natuurbeschermers.

De **Secretaris** brengt het volgende verslag uit. Zooals andere jaren kan ook het 26e jaarverslag, mijn 13e, kort zijn. Immers al het lief en leed van ons Genootschap wordt den leden medegedeeld op de Maandelijksche vergaderingen en zij vinden dan alles zoo volledig mogelijk in de verslagen dezer vergaderingen genotuleerd. Daarom zal ik hier alleen een résumé geven van de belangrijkste dingen. Het ledental blijft vrij constant, een voor deze tijden heuglijk iets. Moge met het aanbreken van betere tijden velen ons Genootschap met hun lid-

..... waar in 't poeltje de watterranonkel bloeide.

maatschap vereeren. Eenige leden verloren wij ook dit jaar door den dood, onder wie we meenen te moeten noemen Prof. Max Weber. Het Genootschap heeft het steeds als een zeer groote eer beschouwd, dat wijlen Max Weber lid was van onze vereeniging.

Ons lid Mr. van Oppen, Oud-Burgemeester van Maastricht, werd als dank voor het zeer vele, dat hij in den loop der tijden voor ons Genootschap heeft gedaan, bij zijn aftreden als Burgemeester, benoemd tot Lid van Verdienste van het Genootschap. Moge de nieuwe Burgemeester van Maastricht voor het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg diezelfde belangstelling toonen, die zijn voorganger getoond heeft. Hieraan twifelen wij niet, gezien het vele, dat hij deed als Secretaris van het Limb. Landschap.

De heer Banser, Opzichter der Gemeentewerken ging met pensioen. Het is tijd nu de verdiensten van dezen welwillenden ambtenaar te gedenken in dezen kring. De heer Banser heeft in stilte veel, zeer veel voor ons Genootschap gedaan. Nimmer heeft de Conservator of het Bestuur een beroep gedaan op hem, of de heer Banser was aanstonds bereid te helpen. Zijn heldere kijk op technische zaken heeft heel wat moeilijkheden opgelost. Met, maar ook zonder credieten, wist hij ons te helpen en het was een steeds terugkerende zin van onzen Voorzitter: „Daar weet Banser wel raad op”. Onzen welgemeenden dank aan den heer Banser.

In de samenstelling van ons Bestuur kwam geen verandering. De heer Dr. Mr. Waterschoot v. d. Gracht kwam dit jaar zijn plaats in het Bestuur innemen. Belangrijke beslissingen behoefde het Bestuur niet te nemen, waardoor het aantal ver-

gaderingen tot een minimum werd beperkt. Ondanks dit feit gaat het met 't Genootschap goed, een bevestiging voor de stelling van den Rector: „Als er te veel vergaderd wordt, loopt het mis”.

Talrijke besprekingen werden door het Dageelijksch Bestuur gehouden.

De heer Grossier vertegenwoordigt het Genootschap in de Provinciale Schoonheidscommissie, de heer Kruytzer in de Streekplancommissie voor Midden Limburg, de heer Beckers in de Contact-Commissie inzake Natuurbescherming, 5 Bestuursleden zijn lid van 't Limburgsch Landschap, terwijl de Secretaris van 't Genootschap tevens optreedt als Secretaris van de Adviescommissie, ingesteld door het Limb. Landschap.

In samenwerking met het Algemeen Nederl. Verbond, afdeeling Maastricht, werd een filmavond gegeven in de Redoute-zaal, waar vertoond werd de film „Het Krugerpark”, waarbij de heer Waage een inleidend woord sprak. Samenwerking met andere vereenigingen stelt het Bestuur op hoo-gen prijs.

Een drukke correspondentie werd met verschillende personen en vereenigingen gevoerd. Om de leden een idee te geven van den omvang van deze correspondentie moge medegedeeld worden, dat het aantal uitgaande stukken in het afgelopen jaar bedroeg 883.

Het Maandblad verscheen regelmatig met een keur van wetenschappelijke bijdragen, terwijl, dank zij financiëelen steun van een der medewerksters een nummer kon worden uitgegeven van 60 pagina's. De waardeering uit wetenschappelijke kringen in binnen- en buitenland is blijkens monde-

Gulpdal bij Slenaken.

.....werd Epen bereikt.

linge en schriftelijke mededeelingen groot. Dat vele geleerden uit binnen- en buitenland hun publicaties aan onze Redactie aanbieden is voor ons zeer vleidend, maar ook vaak zeer moeilijk, omdat in verband met den omvang van ons Maandblad een keuze gedaan moet worden. Aan medewerkers uit ons eigen land wordt zooveel mogelijk voorrang verleend, vooral indien de publicatie betrekking heeft op de Limburgsche fauna, flora of gea. Dat het Maandblad vaak publicaties bevat, die voor een deel der leden te zwaar zijn, begrijpt de Redactie zeer wel. Het is een klacht, die meer wordt gehoord. Laten zij, die deze klacht uiten, niet vergeten, dat er op natuurhistorisch gebied in de laatste jaren een stroom van zeer goede boeken en tijdschriften op de markt komt, waarin op populaire wijze tal van biologische onderwerpen worden behandeld. Daardoor wordt de noodzakelijkheid van populaire artikelen in ons Maandblad naar het oordeel van de Redactie sterk beperkt. Afgezien hiervan, op herhaalde verzoeken van de Redactie om dergelijke bijdragen, is slechts één artikel binnen gekomen, dat de Redactie beslist moest afwijzen, omdat 't niet voldeed aan minimale eischen.

Van onze drukkerij, v.h. de Firma Goffin, ontvangen wij niets dan prettige medewerking en een woord van dank is o.i. hier op zijn plaats aan den Bedrijfsleider, den heer Hasaart. De kosten der clichés gingen dit jaar met $87\frac{1}{2}\%$ omhoog, waardoor beperking der clichéering voor ons van dringend belang is geworden.

Ik moge dit verslag eindigen met den wensch uit te spreken, dat ook in 't komende jaar ons Genootschap moge bloeien en dat vele nieuwe leden

mogen toetreden om ons cultureele werk te steunen. Namens den **Penningmeester**, die verhinderd is aanwezig te zijn, leest de Secretaris het door den Penningmeester uitgebrachte verslag voor. Tot leden van de commissie tot het nazien van de boeken, worden benoemd de heeren Kortebos en v. Schaik, die later verslag zullen uitbrengen.

De aftredende Bestuursleden worden bij acclamatie herkozen, waarna de Voorzitter mede namens de twee andere herkozen Bestuursleden, zijn dank uitspreekt voor dit bewijs van vertrouwen in hen gesteld.

Bij de rondvraag zegt de heer **Nypels** het volgende. Met alle waardeering voor de uitstekende leiding van ons Maandblad, vraag ik me toch af, of het niet mogelijk is, iedere maand iets te geven, waar het grootste deel onzer leden iets aan heeft. Het Maandblad beweegt zich op zuiver wetenschappelijk terrein, een terrein, waar het gros onzer leden niet thuis is. Mij dunkt, dat zoo de band tusschen de leden en het Genootschap wel eens verloren zou kunnen gaan. Vonden de leden nu naast het verslag maar een halve pagina voor hen leesbare lectuur, het zou uit propagandistisch oogpunt zoo goed werken. Als het schitterende fotomateriaal van De Wever eens geleidelijk aan zou worden geclicheerd en elk nummer van het Maandblad zou een foto met onderschrift bevatten, dan zou dat den leden zeer welkom zijn.

De heer **Waage** antwoordt hierop het volgende. De opzet van ons Maandblad is te zijn een wetenschappelijk tijdschrift. Ik geef onmiddellijk toe, dat een enkele populaire bijdrage zeker van groote waarde voor onze leden is, maar ik herhaal, op ons verzoek om dergelijke bijdragen wordt niet

.....door de mooie Geulweiden naar de Heimansgroeve.

.....waarin de bloeiende vruchtboomen
prachtig uitkwamen.

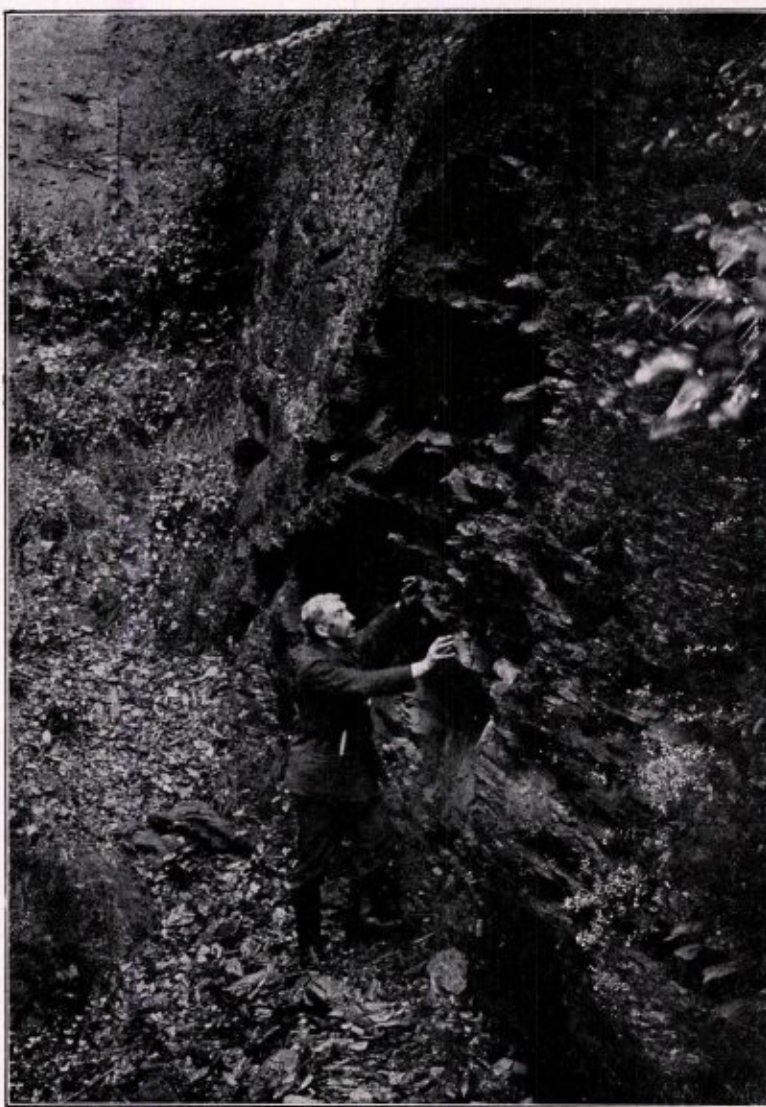
ingegaan. Dat is trouwens ook wel begrijpelijk, want er is niets moeilijker, dan een verantwoord populair opstel. In een tijd, dat er voor vele wetenschappelijke bijdragen geen plaats te vinden is, acht de Redactie het ook niet verantwoord, veel plaats in te ruimen aan bijdragen, die men te kust en te keur tegenwoordig kan aantreffen in verschillende tijdschriften, die het doel, popularisatie, nastreven. Maar de heer Nypels is in zijn eischen zeer bescheiden en gaarne zal de Redactie rekening houden met zijn opmerking. Wat de clichéering van het materiaal van den heer De Wever aangaat, moet spr. het volgende opmerken. Plantenfoto's, worden na clichéering, ook bij de beste uitvoering, zoo, dat zij, die de plant niet kennen, haar van af een plaatje, ook niet leren kennen. Wie de plant kent, heeft er zeker iets aan, maar hebben ze behoefte aan een plaatje? De heer De Wever, die ik destijds vroeg om enkele platen te laten clichéeren bij zijn artikelen, schreef me, dat hij daar geen prijs op stelde, om den reden door mij hierboven reeds genoemd. Maar afgezien van al deze overwegingen, vraag ik me af, waar het geld vandaan moet komen, om dit te doen. Dit zou per jaar een bedrag vragen van ongeveer fl. 120. Waar de kosten van het Maandblad ver de gezamenlijke contributies overtreffen, waar dus een bedrag van f 3.50 te weinig is voor een uitgave, als ons Maandblad, moeten de leden niet een eisch gaan stellen, die wel te verwezenlijken zou zijn bij een abonnementsprijs van f 7.50, voorop gesteld, dat het wetenschappelijk peil van het Maandblad gehandhaafd moet worden.

De heer Jongmans zegt, dat hij het niet eens is met de uitslating van den heer Waage, dat een plant niet te her-

kennen zou zijn van af een plaat, gemaakt naar een goede, wetenschappelijke foto.

De Voorzitter zegt, dat het Bestuur met de Redactie zal overleggen, hoe aan de opmerkingen hier gemaakt, eventueel tegemoet gekomen kan worden. Brengt nieuwe leden aan en U zult eens zien, wat we dan van ons Maandblad zullen maken, maar dan moeten zij, die bezwaren hebben, ons ook daadwerkelijk helpen.

De Voorzitter dankt daarna Secretaris en Penningmeester voor het werk ook dit jaar weer verricht in het belang van het Genootschap. Hij sluit de vergadering met den wensch, dat de verkiezingen ons mogen brengen een Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, die ons eens eindelijk verleent een Rijkssubsidie.

WIJLEN E. HEIMANS IN DE CARBOONGROEVE TE EPEN. *

* Cliché welwillend beschikbaar gesteld door den Uitgever W. Versluys te A'dam. 't Komt voor in „Ons Krijtland", waarvan, naar we vernamen, een herdruk in overweging is, iets, dat in natuurhistorische kringen zeer zou worden toegejuicht.

Het diner had, zooals we dat gewend zijn op de jaarlijksche vergadering, een aller aangenaamst verloop. De Voorzitter, de heer Lambrichts en de heer Lintjens hielden toespraken, de heer en mevrouw Rijk werden door den Voorzitter gelukgewenscht met hun 30-jarig huwelijksfeest. Hotel Peerboom hield zijn goede reputatie hoog, waarvoor een woord van dank zeker op zijn plaats is.

Hierna begaven de deelnemers zich door de mooie Geulweiden naar de Heimansgroeve. Bij het gezelschap hadden zich een achttal leden van de Botanische Vereeniging, waaronder de heer J. Heimans, aangesloten. Bij het bruggetje over de Geul, daar, waar de zinkassociatie zeer mooi is, vertelde de heer Heimans op verzoek het volgende.

Onze unieke zinkflora in het Geuldal bij Epen is een kostbaar bezit, waarvan de beteekenis verre uitgaat boven het feit, dat hier twee of drie plantensoorten haar eenige groeiplaats binnen onze landsgrenzen vinden.

Vooreerst zijn die enkele soorten tevens de kenmerkende van een heel aparte plantengemeenschap, een associatie, en wát voor een! Wie duidelijk wil maken, wat we onder een planten-associatie moeten verstaan, zou haast geen mooier voorbeeld kunnen kiezen, dan juist dit „*Violetum calaminariae*”.

Niet licht vindt men bij een andere plantengemeenschap een zoo hechte saamhoorigheid, een zeer duidelijke gemeenschappelijke afhankelijkheid van heel speciale omstandigheden met zoo fraaie en opvallende „karaktersoorten”, die, tevens in aantal overheerschend, een zoo sprekend en aanlokkend uiterlijk van de vegetatie bepalen.

Het gele zinkviooltje is inderdaad de toonaangevende karaktersoort van de gemeenschap, maar in ons district zijn zeker ook de *Thlaspi* en de *Armeria* exclusief voor de associatie en evenzeer, indien het werkelijk, zooals beweerd wordt, hier aparte zinkrassen zijn, de *Blaas-Silene* en het blauwe *Schapenzwenkgras*. Trouwe begeleidsters zijn verder bij ons: het blauwe Klokje (*Campanula rotundifolia*), Vleugeltjesbloem (*Polygala*), *Veldzuring*, *Struisgras*, enz.

In het naburige gebied van Aken en la Calamine, waar o.a. Schwickerath deze associatie heeft bestudeerd en met den naam „*Violetum calaminariae*” heeft benoemd, is de standplaats een eenigszins andere. Daar groeit ze n.l. op de talrijke vroegere stortplaatsen van oude, nu meest verlaten zink- en loodgroeven en daar heeft ze nog een karaktersoort meer, *Alsine verna*, die bij ons in de gesloten Geul-weide niet groeien kan. Die groeiplaatsen zijn echter alle kunstmatig door de ertsexploitatie ontstaan, terwijl bij ons in Epen de standplaats van de „alluviale facies der associatie” in elk geval op natuurlijke wijze door de Geul is gevormd.

Zoowel hier als daar is de milieu-factor, die de aanwezigheid van deze bijzondere associatie bepaalt het zinkgehalte (en eventueel loodgehalte) van den grond; dat staat nu wel vast door veldonderzoek en chemische analyses. Het argument hiertegen, dat deze planten, overgeplant in den tuin zonder zink evengoed groeien en bloeien, houdt geen steek. Ten eerste houden ze het op den langen duur in den tuin niet zoo goed uit; maar al was dat wel het geval: in de natuur gaan ze in den concurrentiestrijd met de gewone „onkruiden” ten gronde, zoodra het ertsgehalte uit den grond verdwijnt. Blijkbaar is de invloed van dat metaal-erts een negatieve: deze planten hebben niet een grootere behoefte aan zink of lood, maar kunnen deze schadelijke stoffen iets beter verdragen dan de concurrenten, die hun op gewonen grond spoedig den baas worden.

Als nu vast staat, dat de zinkflora tegenwoordig gebonden is aan de restanten van de ertsindustrie en de uitspoelsels daarvan langs de Geul, moeten we daaruit nog niet concluderen, dat deze plantensoorten dus eerst hier gekomen kunnen zijn, sedert de mensch die erts is gaan exploiteeren. Deze exploitaties zijn wel al heel oud (minstens uit den Romeinschen tijd) en zijn heel belangrijk geweest, maar ongetwijfeld is de mensch in de oudheid op het spoor van deze ertsgangen gekomen, doordat ze aan de oppervlakte uitkwamen. Al is dat misschien door de exploitatie nu nergens meer het geval en moet men tot op groote diepte gaan, om die mineralen nog verder te ontgraven, in praehistorischen tijd zullen de zinkplanten wel degelijk ertsrijke standplaatsen aan de oppervlakte hebben kunnen vinden in de rotshellingen van deooven en kolenkalk, dicht bezuiden onze grenzen, juist in het stroomgebied van onze Geul en haar bovenstroomsche zijbeekjes. Wanneer en waar vandaan ze dan wel deze streken hebben bereikt? Zonder nadere argumentatie wordt dikwijls maar als vaststaand aangenomen, dat ze uit de Alpen stammen en wel, omdat alle exclusieve soorten en de constante begeleiders hun hoofdareaal, of dat van hun naaste verwanten, hebben in het Alpengebied; de naam *Thlaspi alpestre* (Alpenboerenkers) wijst er al op. Inderdaad is dat een belangrijke aanwijzing voor hun herkomst.

Maar, dan komen we er vanzelf toe, te gaan veronderstellen, dat deze soorten onze streken reeds vele duizenden jaren geleden moeten hebben bereikt, in een vroeg tijdvak van het postglaciaal, toen hier klimaatsomstandigheden heerschten, zooals thans in den (sub)alpien coniferengordel, waarin ze zich blijkbaar het beste thuis gevoelen.

In dat tijdvak, het praeboreaal, met een nog koel en continentaal („alpien”) klimaat, waren onze streken bedekt met berken-dennenwoud; daarin zullen echter voor zulke kruiden genoeg

Heimans doceert.

boschvrije groeiplaatsen open gebleven zijn, al was het maar op steile rotshellingen en rivierdaloeveren.

Later, toen meer warmte-behoevende vegetaties deze oorspronkelijke kwamen verdringen, zullen daartegen alleen die enkele soorten hebben kunnen standhouden, welke zich konden terugtrekken op groeiplaatsen, waar de nieuwe overheersers niet zoo goed konden concurreeren; in ons geval op de door zink of lood „vergiftigde” plekken.

De alternatieve veronderstelling, dat deze plantensoorten ieder apart, of alle tezamen, in lateren tijd uit het alpiene hoofdareaal naar hier geïmmigreerd zouden zijn, is al heel onwaarschijnlijk. Ten eerste hebben ze geen van alle zaden, die geschikt zijn voor transport over zoo'n grooten afstand, ten tweede hebben ze geen overeenkomstige groeiplaatsen tusschen beide, die een trekbaan zouden kunnen verraden en ten derde, het sterkste argument, het zijn niet precies dezelfde soorten, die hier op zink en die ginds in de Alpen groeien. Ook zijn ze op de verschillende elders gelegen ertsrijke standplaatsen onderling nog weer verschillend. Zoo bijv. in het eenige zinkerts-gebied in de geheele Westelijk-Midden-Europese laagvlakte, waarvan de flora geheel met de onze is te vergelijken (in Westfalen) bloeit het zinkviooltje uitsluitend blauw. Die verschillen zijn wel heel klein en soms moeilijk te omschrijven, maar toch groot genoeg, om er een aparte ondersoort of ras naar te onderscheiden en tevens klein genoeg, om in dien tijd van slechts ettelijke duizenden jaren te zijn ontstaan.

Voor zoo verre die ondersoorten of rassen in de diverse ertsdistricten nog weer verschillend zijn geworden, zouden we ze zelfs als endemische vormen kunnen betitelen, d.w.z. als uitsluitend aan een klein gebied eigen soorten.

Voor het viooltje gaat deze redeneering eigen-

lijk niet zoo goed op, omdat het Gele Viooltje (*Viola lutea*) niet z'n hoofdareaal heeft in de Alpen. Maar, al wordt door de meeste specialisten aangenomen (niet meer door allen tegenwoordig),

dat ons zinkviooltje tot *Viola lutea* zou behooren, de kenmerken, waarop die toewijzing berust, zijn niet overtuigend. In verschillende opzichten gelijkt het gele zinkviooltje meer op de eveneens geel bloeiende *Viola alpestris* (*Viola tricolor* var. *alpestris*), die wel in de Alpen het centrum van verspreiding bezit.

Waar nu Wittrock heeft waarschijnlijk gemaakt, dat juist deze *Viola alpestris* de stamsoort is, waarvan de verschillende driekleurige en gele Viooltjes zouden afstammen (de ondersoorten van *Viola tricolor*, *V. lutea* en nog andere), ligt het voor de hand te veronderstellen, dat ook *Viola calaminaria*, ons zinkviooltje, rechtstreeksch uit deze alpiene stamsoort moet worden afgeleid. Het viooltje zal dus evengoed als de andere hoofdelementen van onze zinkflora behooren tot de alleroudste indigenen van ons land en met die tezamen kunnen worden beschouwd als een kostbaar relict uit oerouden tijd.

Aangekomen bij de Heimans groeve nam de heer Jongmans het woord, om den deelnemers iets te vertellen over dit geologische natuurmonument. Waar Prof. Jongmans binnenkort voor ons Maandblad een artikel zal schrijven over de Heimansgroeve, geven we in overleg met hem hier geen verslag van zijn uiteenzetting.

Teruggekeerd in Epen dankte de Voorzitter allen, die er toe hadden bijgedragen, dat deze dag zoo leerzaam en prettig was verlopen. De autobussen vervoerden de deelnemers via Mechelen en Margraten naar Maastricht. De 26ste Jaarvergadering was afgelopen.

ZINKPLANTEN.

Zinkviooltje, Engelsch Gras, Witte Silene, Alpenboerenkers.
Teekening E. Heimans uit „Ons Krijtland”.